

REPUBLIKA SLOVENIJA DRŽAVNI ZBOR

Komisija za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti

Številka: 542-08/09-8/81, EPA 817-V

Datum: 2. 4. 2010

Na podlagi prvega odstavka 41. člena Poslovnika Državnega zbora daje Komisija za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti **kot zainteresirano delovno telo** naslednje

POROČILO

k Predlogu Družinskega zakonika (DZ), druga obravnava, EPA 817-V

Komisija za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti (v nadaljevanju: Komisija) je Predlog Družinskega zakonika v drugi obravnavi obravnavala kot zainteresirano delovno telo na svoji 12. seji, dne 1. 4. 2010. Zakonski predlog je obravnavala z vidika svojih pristojnosti, določenih z Odlokom o ustanovitvi in nalogah delovnih teles Državnega zbora (Ur. list RS št. 107/2008). Pozornost Komisije je bila pri tem usmerjena na problematiko uresničevanja človekovih pravic in enakih možnosti, upošteva pri tem pripombe in predloge, prispele v javni razpravi o zakonskem predlogu oziroma, vložene v drugi obravnavi zakonskega predloga.

Na sejo so bili vabljeni poleg predstavnikov predlagatelja še Varuh človekovih pravic, Državni svet, Socialna zbornica Slovenije, Skupnosti centrov za socialno delo Slovenije, Amnesty International, Civilna iniciativa za družino in pravice otrok, Društvo Informacijski center Legebitra in Društvo za integracijo homoseksualnosti.

Za obravnavo na seji so imeli poslanci na voljo poleg zakonskega predloga še pripombe zainteresirane javnosti, ki so prispele predvsem v času javne razprave oziroma v drugi obravnavi, mnenje Zakonodajno-pravne službe, Mnenje Državnega sveta in do takrat vložene amandmaje poslanskih skupin SDS, SNS in SLS.

Daleč največji delež prejetih pripomb in odklonilnih stališč se nanaša na novo definicijo družine in zakonske zveze, s katero predlagatelj povsem izenačuje življenjsko skupnost moškega in ženske z istospolno partnersko skupnostjo. Enako odklonilna stališča se nanašajo tudi na definicijo družine in na ureditev instituta posvojitve otrok. Razlogi za navedena odklonilna stališča temeljijo predvsem na opozorilih, da ponujene rešitve o izenačitvi življenjske skupnosti moža in žene z istospolno partnersko skupnostjo nasprotujejo naravnemu pravu in vrednotam pretežnega dela državljanov, v tem kulturnem prostoru, zato jih v celoti zavračajo.

Državni svet ni podprl Predloga Družinskega zakonika, zakonodajno pravna služba pa je opozorila na številne pomanjkljivosti in nedoslednosti, ki jih bo potrebno v zakonodajnem postopku še odpraviti.

Predsednica komisije je predlagala, da se razprava o zakonskem predlogu usmeri v rešitve po vsebinskih sklopih in ne po posameznih členih zaradi oblikovanja amandmajev, s čimer

so se člani komisije strinjali.

Uvodno obrazložitev zakonskega predloga je v imenu predlagatelja podala državna sekretarka na Ministrstvu za delo, družino in socialne zadeve dr. Anja Kopač - Mrak. Povedala je, da je zakonski predlog nastajal več let, da na enem mestu ureja številna vprašanja, ki se rešujejo sedaj v več zakonih. V zakonske rešitve oziroma novo opredelitev zakonske zveze, družine in posvojitve otrok, o katerih teče najbolj vroča razprava, so po njenem zatrdanju vnešene izkušnje iz prakse, mnenja Ustavnega sodišča Republike Slovenije, mnenje Vrhovnega sodišča Republike Slovenije, upoštevan je družben razvoj, posamezne rešitve pa se zgledujejo tudi po mednarodnih dokumentih oziroma rešitvah v zakonodajah nekaterih evropskih držav.

V svoji predstavitvi zakonskega predloga je izpostavila zlasti naslednje pomembne rešitve kot so: ukrepi za varstvo otrok, prenos pristojnosti za odločanje o nekaterih zadevah s centrov za socialno delo na sodišča, institut otrokovega zagovornika, sklepanje ženitnih pogodb, družinska mediacija, stanovanjsko varstvo otrok, opredelitev starševske skrbi, pomoč pri oblikovanju odgovornega starševstva itd. Poudarila je, da očitkov o neskladnosti ponujenih rešitev z ustavo zakonodajno-pravna služba ni ugotovila, čeprav je dala k zakonskemu predlogu številne pripombe in predloge. Te ocenjuje kot utemeljene in jih sprejema.

Namestnik Varuha človekovih pravic je izrazil zadovoljstvo, da so v zakonskem predlogu upoštevane pripombe na pomanjkljivosti v veljavni ureditvi, ki se nanašajo zlasti na pravice otrok, na kar je Varuh opozarjal že daljši čas. Izrazil je obžalovanje, da se je razprava o zakonskem predlogu osredotočila le na nekaj vprašanj. Pozdravlja rešitve, ki bodo omogočale centrom za socialno delo, da postanejo predvsem strokovni organi. Ob tem pa je opozoril na pomanjkljivosti v predlogu zakona glede urejanja pristojnosti v zvezi z rejništvom. Tudi po njegovem mnenju je potrebno besedilo zakonskega predloga še dodelati oziroma izboljšati.

V imenu Legebitre je razpravljala ga. Jasna Magič in izrazila zadovoljstvo nad rešitvami, ki jih za istospolno usmerjene partnerje prinaša Predlog Družinskega zakonika. Njenemu mnenju se je pridružil tudi predstavnik Društva za integracijo homoseksualnosti g. Mitja Blažič in jih podkrepil s predstavitvijo izsledkov iz raziskav o odraščanju otrok v istospolnih partnerskih zvezah.

Med člani komisije se je razvila polemična razprava zlasti o rešitvah, ki se nanašajo na novo opredelitev družine, zakonske zveze in ureditev posvojitve otrok s strani partnerjev istospolne skupnosti. S tem v zvezi je tekla razprava tudi o tem, ali so s predlaganimi rešitvami dovolj zaščitene pravice otrok in njihovi interesi, upošteva pri tem naš kulturni prostor in sprejemanje predlaganih sprememb s strani državljanov.

V razpravi sta se oblikovali dve stališči, in sicer večinsko, ki je bilo naklonjeno rešitvam v Predlogu Družinskega zakonika in stališče, ki je bilo do teh rešitev zadržano. Izraženi pomisleki se nanašajo predvsem na popolno izenačitev zakonske zveze moškega in ženske z zvezo istospolnih partnerjev, na novo opredelitev družine in posvojitve otrok s strani partnerjev istospolne skupnosti. Tudi ti razpravljavci niso bili odklonilni do zakonskega predloga v celoti, zavzemali so se le za to, da te rešitve matično delovno telo ponovno preuči ob upoštevanju pripomb, vloženih v zakonodajnem postopku.

Po zaključeni razpravi je predsednica komisije dala na glasovanje naslednji predlog mnenja:

I.

Komisija za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti meni, da odklonilna stališča, izražena v javni razpravi, do popolne formalne in pravne izenačitve življenjske skupnosti

moškega in ženske z življenjsko skupnostjo istospolno usmerjenih partnerjev in do nove opredelitve družine odražajo vrednostni sistem večinskega dela državljanov Slovenije, ki je kulturno in zgodovinsko pogojen. Matičnemu Odboru za delo, družino, socialne zadeve in invalide zato predlaga, da to dejstvo upošteva pri obravnavi in oblikovanju besedila zakonskega predloga v drugi obravnavi.

II.

Komisija za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti se zavzema za to, da se partnerjem istospolnih partnerskih skupnosti zagotovi enakopravnost v vseh pravicah, ki izhajajo iz medsebojnega partnerskega razmerja, ima pa zadržke do reševanja teh vprašanj v Družinskem zakoniku v okviru instituta zakonske zveze oziroma posvojitve otrok.

Člani komisije so predlog mnenja zavrnil z dvema glasovoma za in štirimi proti.

Komisija za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti pa se je na predlog koalicijskih poslancev, članov komisije do zakonskega predloga opredelila tako, da je **soglasno sprejela naslednja sklepa:**

I.

Komisija za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti poziva vse poslance in poslanke Državnega zbora, da ob obravnavi Predloga družinskega zakonika razpravljamo strpno ter ne uporabljamo sovražnega govora.

II.

Komisija za peticije ter za človekove pravice in enake možnosti podpira Predlog Družinskega zakonika, ker pomeni utrditev človekovih pravic tako s stališča nediskriminatorne obravnave odraslih, zlasti pa s stališča varovanja otrokovih koristi in pravic, in sicer s prepovedjo vsakršnega nasilja nad otroki, vpeljavo zagovornika otrokovih pravic in drugih ukrepov varovanja otrokovih koristi in pravic.

Pripravila
Marija Pečjak Nemec, l. r.

Predsednica
Eva Irgl, l. r.

Poslano: Odboru za delo, družino, socialne zadeve in invalide